

The background is a solid blue color. Scattered across it are several paper boats, some light blue and some dark blue. A dotted line of small blue dots curves across the page, starting from the bottom left and moving towards the top right. The text is centered in white.

Svensk sjöfart: nyckeltal 2019-2020*

Innehållsförteckning

Om den svenska handelsflottan	3
Tabell 1a. Svenska handelsflottan (≥ 300 GT). 2005-2020	4
Tabell 2a. Omsättning. 1990-2019	6
Tabell 3. Svenska sjöfartstjänster mot omvärlden (löpande priser, valutor i miljoner).....	8
Tabell 5f. Nominell löneutveckling för befäl och manskap	14
Tabell 6a. Antal studenter i sjöbefälsutbildningarna. HT. 2006-2019	16
Tabell 6b. Antal studenter per årskull vid sjöbefälsutbildningen i Kalmar VT 2020.....	17

Om den svenska handelsflottan

Mellan 2005 - 2019 har antalet svenskflaggade fartyg som är större än 300 GT minskat med 0,2 procent, men storleken på fartyg ökat med 19 procent Mellan 2018 och 2019 har fartygsstorleken ökat med 0,88 procent.

Antalet fartyg mellan 2018 och 2019 har minskat med 0,72 procent. Antalet svenskflaggade fartyg har mellan 2018 och 2019 ökat med 4,7 procent, medan antalet utländska fartyg har minskat med 4,4 procent samma period. Mellan 2019 och juni 2020 minskade dock antalet svenskflaggade fartyg och antalet svenskflaggade fartyg är numera 98 stycken.

Tabell 1a. Svenska handelsflottan (≥ 300 GT). 2005-2020

År	Handelsflottan totalt		Svensk flagg		Utländsk flagg	
	Antal fartyg	GT	Antal fartyg	GT	Antal fartyg	GT
2005	414	5 835 384	250	3 483 646	164	2 351 738
2006	420	6 018 488	256	3 675 945	164	2 342 543
2007	456	6 644 527	262	3 869 623	194	2 774 904
2008	452	6 739 453	256	4 047 229	196	2 692 224
2009	472	7 410 058	259	4 247 179	213	3 162 879
2010	455	6 774 673	249	3 986 109	206	2 788 564
2011	455	6 845 075	233	3 644 112	222	3 200 963
2012	458	7 547 216	212	3 398 340	246	4 148 876
2013	442	7 436 666	195	2 922 216	247	4 514 450
2014	453	7 590 888	192	2 862 786	261	4 728 102
2015	451	7 465 314	187	2 734 656	264	4 730 658
2016	439	7 245 838	181	2 597 389	258	4 648 449
2017	428	6 932 699	173	2 228 741	255	4 703 958
2018	414	6 905 164	169	2 107 477	245	4 797 687
2019	411	6 965 739	177	2 158 506	234	4 807 233
2020	415	6 950 730	180	2 063 655	235	4 887 075

Källa: Clarkson Research.

Anmärkning: Uppgifterna avser januari månad.

GT = *gross tonnage*, på svenska: bruttodräktighet. Anger ett fartygs totala volym.

Clarkson har återigen reviderat siffrorna ändå tillbaka till 2005 (jämför rapporterna från 2016 och 2018). Om vi jämför Clarksons uppgifter från 2016 med uppgifterna från 2020, har antal fartyg minskat med sex procent och GT med 8 procent, perioden 2005–2016.

Tabell 1b. Svenska sjöfartsstödet utveckling, 2001-2019						
År	Antal fartyg (31-dec)			Sjöfartsstöd, årligt (SEK, löpande priser)		
	Totalt	Närfart	Fjärrfart	Totalt	Närfart	Fjärrfart
2001	254	29	225	206 306 307	91 194 832	115 111 475
2002	254	36	218	1 390 317 071	654 905 444	735 411 627
2003	235	36	199	1 537 380 519	797 880 104	739 500 415
2004	220	38	182	1 676 569 351	878 369 998	798 199 353
2005	213	38	175	1 698 708 572	904 419 622	794 288 950
2006	210	37	173	1 704 816 387	878 368 088	826 448 299
2007	213	39	174	1 772 418 629	920 187 819	852 230 810
2008	212	40	172	1 892 080 841	977 331 303	914 749 538
2009	192	44	148	1 925 740 211	1 053 677 600	872 062 611
2010	162	40	122	1 818 797 397	1 093 740 503	725 056 894
2011	137	37	100	1 711 583 113	1 093 165 592	618 417 521
2012	112	33	79	1 671 980 888	1 139 043 970	532 936 918
2013	103	32	71	1 482 619 280	1 047 780 689	434 838 591
2014	105	28	77	1 414 745 762	978 232 561	436 513 201
2015	101	26	75	1 426 426 584	974 093 268	452 333 316
2016	92	27	65	1 486 259 017	1 037 272 677	448 986 340
2017	89	27	62	1 482 417 793	1 079 253 546	403 164 247
2018	100	26	74	1 432 146 594	1 082 591 459	349 555 135
2019	99	26	73	1 564 462 841	1 121 155 130	443 307 711

Källa: Delegationen för sjöfartsstöd. (Se även Tabell 5c.)

Anmärkning: Sjöfartsstödet omfattar svenskflaggade fartyg klassade för sjöinkomst sysselsatta i när- och fjärrfart. Med närfart avses linjefart mellan svenska hamnar utanför öppen kust eller utomskärs vid kusterna, och linjefart mellan svensk och utländsk hamn eller mellan utländska hamnar, dock inte linjefart bortom linjen Hanstholm- Lindesnäs eller bortom Cuxhaven. Närfarten utgörs företrädesvis av färjor och ro-pax i linjefart. Med fjärrfart avses sjöfart som inte är närfart. Fjärrfarten utgörs företrädesvis av lastfartyg.

Det nuvarande formatet på det svenska sjöfartsstödet infördes i oktober 2001 (med vissa förändringar från 1 juni 2014).

Tabell 2a. Omsättning. 1990-2019

År	Svenska rederier (miljarder SEK)			Svenska hamnföretag (miljarder SEK)		Sveriges hamnar (tusen ton)	
	Uppgifter från/källa			Uppgifter från/källa		Uppgifter från/källa	
	Bisnode	Rederinämnden	SCB	Årsredovisningar, Föreningen Sveriges Hamnar	SCB	Trafikanalys	
						Totalt	varav flytande bulk
1990				3,1		128 806	
1991				3,2		126 156	
1992				3,2		127 926	
1993				3,2		131 697	
1994				3,5		139 639	
1995				3,7		144 789	
1996		27,1		3,8		143 944	
1997		31,9		4,0		149 957	
1998		32,0		4,3		155 723	
1999	36,0	31,5		4,4		156 346	
2000	35,0	29,2	31,9	4,7		159 301	
2001	36,5	29,2	31,5	4,9		152 830	
2002	30,0	28,2	31,4	5,1		154 629	
2003	30,0	28,0	33,7	5,3		161 454	
2004	32,9	30,9	34,8	5,3		167 350	60 171
2005	41,8	35,4	39,7	6,0		178 122	62 926
2006	42,8	35,6	40,5	6,3	7,9	180 487	65 136
2007	42,9	37,5	39,6	6,7	8,4	185 057	62 747
2008	43,3	42,9	43,8	7,1	8,7	187 778	70 115
2009	41,9	41,4	38,3	6,4	8,2	161 823	65 320
2010	42,6	39,6	37,7	7,3	9,0	179 579	67 114
2011	36,7		36,2	7,8	9,5	177 093	62 403
2012	34,6		33,8		9,3	173 139	64 966
2013	33,1		32,2		9,2	161 579	58 278
2014	36,6		32,7		9,7	167 473	61 159
2015	iu		36,6		9,5	169 688	64 000
2016	iu		34,3		9,8	171 324	67 011
2017	39,1		34,8		10,1	175 314	65 455
2018	42,2		36,9		11,3	179 042	65 074
2019						170 877	57 764

Källa: Se tabellens kolumnrubriker.

Anmärkning: iu = ingen uppgift, gäller ”iu” i samtliga tabeller.

Årsredovisningarna avser enbart medlemmar i Föreningen Sveriges Hamnar. Exempelvis är Brofjorden inte medlem, och denna hamn finns därmed inte med i kolumnen. Ytterligare en intressant hamn som inte syns i kolumnen är Narvik varifrån LKAB:s malmexport skeppas ut.

Det är svårt att göra en precis skattning av rederiernas finansiella omsättning. Statistikproducenterna använder sig av olika metoder. Den mest tillförlitliga är sannolikt den som tidigare gjordes av Rederinämnden, nuvarande Delegationen för Sjöfartsstöd.

Liknande svårigheter gäller för skattningen av hamnarnas finansiella omsättning. Väl att märka är dock att de årliga förändringarna går i samma riktning under den period då det finns två källor (2006-2011). Det betyder att även om den absoluta nivån är behäftad med osäkerhet, kan vi vara rimligt säkra på tendensen.

I de senaste årens upplagor av *Svensk sjöfart: nyckeltal* har vi valt att luta oss enbart mot uppgifter från SCB vad gäller finansiell omsättning (2019 tog SCB över statistikansvaret från Trafikanalys).

Uppgifterna över godsomsättning bygger på en totalundersökning med generellt sätt hög kvalitet (för detaljer, se Trafikanalys <https://www.trafa.se/globalassets/statistik/sjotrafik/sjotrafik/2019/kvalitetsdeklaration-sjotrafik-2019-kvartal-4.pdf>).

Flytande bulk utgörs till största delen av petroleumprodukter.

Tabell 2b. Tjänsteprisindex för sjötransport av gods.			
2006-2019 (2015 = 100)			
År	Linje	Tramp	Totalt
2006	95,9	101,1	103,0
2007	87,6	104,9	101,6
2008	97,0	111,3	109,5
2009	91,6	91,2	94,6
2010	92,7	89,2	93,6
2011	92,5	74,3	83,9
2012	92,9	72,3	82,7
2013	88,4	71,2	80,2
2014	91,5	79,2	86,3
2015	100,0	100,0	100,0
2016	95,3	89,8	93,0
2017	94,4	90,2	92,7
2018	95,9	92,3	94,3
2019	93,5	103,7	94,5

Källa: SCB.

Anmärkning: Medelvärden för respektive år.

Tjänsteprisindex (TPI) mäter prisutvecklingen på tjänster. Måttet är relativt och satt till 100 för år 2015. TPI har ett producentperspektiv vilket innebär att prisindex ska spegla förändringen av den faktiska intäkt producenten erhåller vid oförändrad produktion (SCB).

Den viktning som SCB använder sig av gör att index Totalt inte nödvändigtvis hamnar i spannet mellan index Linje och index Tramp.

**Tabell 3. Svenska sjöfartstjänster mot omvärlden
(löpande priser, valutor i miljoner).**

1993-2019

År	Export (SEK)	Import (SEK)	Nettoexport (SEK)	Nettoexport (USD)
1993	21 537	9 064	12 473	1 600
1994	19 999	10 144	9 855	1 278
1995	20 489	11 484	9 005	1 262
1996	22 587	10 766	11 821	1 763
1997	22 915	11 590	11 325	1 483
1998	24 469	10 405	14 064	1 769
1999	23 666	9 558	14 108	1 707
2000	29 397	10 543	18 854	2 056
2001	29 955	11 819	18 136	1 756
2002	29 782	11 379	18 403	1 892
2003	13 690	8 095	5 595	692
2004	16 648	11 296	5 352	728
2005	18 491	13 523	4 968	664
2006	19 604	14 416	5 188	703
2007	21 515	16 883	4 632	685
2008	24 470	19 077	5 393	820
2009	20 969	15 387	5 582	730
2010	19 267	16 203	3 064	425
2011	14 669	16 052	-1 383	-213
2012	16 721	17 629	-908	-134
2013	15 670	17 272	-1 602	-246
2014	20 059	17 384	2 675	390
2015	27 253	19 447	7 806	925
2016	21 579	14 861	6 718	785
2017	19 441	16 227	3 214	376
2018	16 670	15 183	1 487	171
2019	18 039	14 593	3 446	364

Källa: SCB (export och import); Riksbanken (dollarkurs, årsmedelvärde).

Anmärkning: Uppgifterna kommer från SCB:s avdelning för nationalräkenskaper. Tidigare redovisade SCB:s avdelning för ekonomisk statistik, enheten för betalningsbalans, det så kallade sjöfartsnettot – en valutareglingspost som beräknades genom att från rederinäringens bruttoinkomster i utrikes trafik dra alla kostnader i utlandet och sedan lägga till utländska fartygs utgifter i svenska hamnar. Det är inte klart hur nettoexporten i tabell 3 förhåller sig till det tidigare redovisade sjöfartsnettot. (Frågan är ställd till SCB, men den är av flera skäl komplicerad att reda ut.) Det förefaller emellertid troligt att de båda begreppen avser att fånga samma sak: nettot i utrikeshandeln med sjöfartstjänster.

År 2019 reviderade SCB export/import-serierna (jämför serierna i 2018 års rapport). Uppgifterna för 2018 och 2019 är preliminära.

Tabell 4. Svenska rederiers nybyggnadsorder samt levererade fartyg till svenskt register. 2005-2020 (GT och DWT i miljoner)

År	Fartyg i order (1 jan)			Fartyg levererade till svenskt register (årsbasis)		
	Antal	GT	DWT	Antal	GT	DWT
2005	35	0,68	1,07	6	0,09	0,16
2006	40	1,15	1,09	12	0,14	0,14
2007	44	1,24	1,16	3	0,02	0,02
2008	51	1,08	0,91	3	0,09	0,04
2009	45	0,83	0,64	2	0,07	0,03
2010	31	0,77	0,66	4	0,01	0,00
2011	28	0,97	1,32	3	0,04	0,02
2012	23	0,63	0,98	1	0,01	0,00
2013	21	0,44	0,64	1	0,01	0,00
2014	23	0,62	0,81	1	0,00	0,00
2015	32	0,93	0,90	2	0,00	0,00
2016	36	0,97	0,94	0	0,00	0,00
2017	40	0,94	0,76	2	0,00	0,01
2018	38	0,81	0,50	2	0,02	0,03
2019	31	0,74	0,35	2	0,03	0,04
2020	32	0,86	0,48			

Källa: Clarkson Research.

Anmärkning. Som synes är det bara en bråkdel av de fartyg som beställs av svenska rederier som senare blir svenskregistrerade.

Clarkson har reviderat siffrorna ändå tillbaka till 2005 (jämför rapporter från 2016 och 2018).

Sjöfartstidningen angav i mars 2016 att det fanns 49 fartyg i order ”där någon form av svensk anknytning är känd” (<http://www.sjofartstidningen.se/lokalt-och-globalt-pa-nybyggnadslistan>). Som exempel på varför *Sjöfartstidningens* lista är längre än Clarksons kan nämnas en beställning av välgörenhetsorganisationen *Mery Ships*: Byggnationen av det nya fartyget leds av Stena RoRo – svensk anknytning således – samtidigt som beställande rederi är icke-svenskt, varför ordern inte finns med i Clarksons lista.

Sjöfartstidningen sammanställde åren 2003-2008 även listor över ”levererade nybyggda fartyg för svensk räkning”.

Tabell 5a. Sjömän med minst en registrerad påmönstring på svenskt fartyg respektive år. 1995-2019

År	Totalt (inkl. TAP)	Svenska	Andra nationer	Genomsnittsålder		Könsfördelning	
				Medel	Median	Män	Kvinnor
1995	12 793	11 511	1 282	38	37	82%	18%
1996	12 492	11 206	1 286	38	38	83%	17%
1997	13 121	11 687	1 434	38	38	82%	18%
1998	12 644	11 495	1 149	38	37	82%	18%
1999	12 508	10 785	1 723	38	37	83%	17%
2000	13 949	11 466	2 483	38	37	80%	20%
2001	13 628	11 105	2 523	39	38	79%	21%
2002	13 619	10 846	2 773	39	38	81%	19%
2003	16 651	12 186	4 465	39	38	76%	24%
2004	17 496	12 839	4 657	39	37	75%	25%
2005	17 252	12 901	4 351	39	38	75%	25%
2006	17 027	12 930	4 097	39	38	75%	25%
2007	17 417	13 611	3 806	39	38	74%	26%
2008	18 556	14 171	4 385	39	37	74%	26%
2009	18 398	13 916	4 482	39	37	73%	27%
2010	17 885	13 672	4 213	39	37	73%	27%
2011	17 080	13 234	3 846	39	37	72%	28%
2012	15 662	12 266	3 396	39	37	72%	28%
2013	15 223	11 917	3 305	41	40	70%	30%
2014	13 439	11 042	2 396	41	40	72%	28%
2015	13 318	11 049	2 268	40	38	71%	29%
2016	13 320	11 381	1 939	39	37	71%	29%
2017	13 289	11 243	2 046	38	36	70%	30%
2018	13 034	11 097	1 937	41	39	70%	30%
2019	13 397	11 358	2 039	40	38	70%	30%

Källa: Transportstyrelsen, Sjö- och luftfartsavdelningen.

Anmärkning: För att läsaren ska få en rimlig uppfattning om det faktiska antalet sjömän, jämför ovanstående tabell med tabellerna 5b, 5c och 8.

TAP = tillfälligt anställd personal (från icke-EES länder, huvudsakligen Filippinerna).

Tabell 5b. Sjömän med minst en registrerad påmönstring på svenskt fartyg respektive år. 1995-2019

	Befäl			Manskap			
	Totalt	Däck	Maskin	Totalt	Däck	Maskin	Intendentur /övriga
1995	4 290	2 812	1 478	8 503	3 644	1 171	3 688
1996	4 426	2 907	1 519	8 066	3 766	1 170	3 130
1997	4 489	2 955	1 534	8 632	3 874	1 231	3 527
1998	4 382	2 854	1 528	8 262	3 730	1 200	3 332
1999	4 387	2 850	1 537	8 121	3 809	1 203	3 109
2000	4 532	2 904	1 628	9 417	3 767	1 114	4 536
2001	4 486	2 862	1 624	9 142	3 752	1 077	4 313
2002	4 640	2 931	1 709	8 979	3 966	1 135	3 878
2003	4 809	3 024	1 785	11 842	4 230	1 227	6 385
2004	4 846	3 056	1 790	12 650	4 525	1 286	6 839
2005	4 869	3 076	1 793	12 383	4 445	1 242	6 696
2006	4 801	3 035	1 766	12 226	4 508	1 297	6 421
2007	4 925	3 098	1 827	12 492	4 682	1 360	6 450
2008	5 073	3 146	1 927	13 483	4 995	1 475	7 013
2009	4 798	3 011	1 787	13 600	4 532	1 551	7 517
2010	4 613	2 938	1 675	13 272	4 223	1 496	7 553
2011	4 228	2 708	1 520	12 852	4 064	1 384	7 404
2012	3 770	2 431	1 339	11 892	3 714	1 302	6 876
2013	3 378	2 205	1 173	11 845	3 626	1 321	6 898
2014	3 159	2 096	1 063	10 280	3 266	1 200	5 814
2015	3 216	2 154	1 062	10 670	3 549	1 191	5 930
2016	3 230	2 201	1 029	10 635	3 464	1 091	6 080
2017	3 220	2 205	1 015	10 771	3 453	1 051	6 267
2018	3 267	2 261	1 006	10 476	3 355	983	6 138
2019	3 285	2 276	1 009	10 837	3 507	973	6 357

Källa: Transportstyrelsen, Sjö- och luftfartsavdelningen.

Anmärkning: Sedan 2008 behöver intendenturpersonal i inre fart ej mönstras.

Befäl, totalt och Manskap, totalt stämmer inte nödvändigtvis överens med summan av delarna. Förklaringen är att en individ kan vara påmönstrad både som, exempelvis, däcksbefäl och ytterligare någon befattning. Det kallas för förenklad mönstring och används bland annat i skärgårdstrafiken i Stockholm.

För att läsaren ska få en rimlig uppfattning om det faktiska antalet sjömän, jämför ovanstående tabell med tabellerna 5a, 5c och 8.

Tabell 5c. Antal sjömän på svenska fartyg som omfattas av det svenska sjöfartsstödet.**2003-2019**

År	Antal sjömän	Varav SINK	Varav TAP			
			Totalt	Däcksbefäl	Maskinbefäl	Manskap
2003	8 314	1 962	737	146	93	498
2004	8 873	2 167	741	141	102	498
2005	8 714	2 139	758	142	103	513
2006	8 442	2 026	792	159	99	534
2007	8 490	2 039	826	142	108	576
2008	8 831	2 241	877	163	131	583
2009	9 266	2 545	805	131	119	555
2010	8 688	2 431	671	136	113	422
2011	8 184	2 219	559	112	94	353
2012	7 748	2 056	508	94	98	316
2013	6 934	1 874	482	94	98	290
2014	6 318	1 503	483	102	80	301
2015	6 161	1 390	456	127	101	228
2016	6 033	1 310	414	101	91	222
2017	5 894	1 218	348	77	53	218
2018	5 623	1 166	378	86	58	234
2019	5 913	1 219	461	105	64	292

Källa: Delegationen för sjöfartsstöd (antal sjömän, SINK samt TAP totalt); Sjöbefälsföreningen (TAP efter kategori).

Anmärkning: Antal sjömän avser årsanställda.

SINK = särskild inkomstskatt för utomlands bosatta; TAP = tillfälligt anställd personal (från icke-EES länder, huvudsakligen Filippinerna).

TAP totalt avser ett vägt genomsnitt över året, medan TAP efter kategori avser januari det aktuella året.

Endast svenskflaggade fartyg kan uppbära sjöfartsstöd.

För att läsaren ska få en rimlig uppfattning om det faktiska antalet sjömän, jämför ovanstående tabell med tabellerna 5a, 5b och 8.

Tabell 5d. Åldersstruktur bland sjömän med minst en registrerad påmönstring på svenskt fartyg respektive år. Kvinnor. År 2019

Åldersgrupp	Befäl		Manskap			Totalt
	Däck	Maskin	Däck	Maskin	Intendentur	
≤ 19	0	0	51	4	218	273
20-29	42	9	315	18	1 260	1 644
30-39	49	10	135	7	520	721
40-49	34	6	63	3	403	509
50-65	21	2	66	3	856	948
≥66	3	1	15	0	60	79
Totalt	149	28	645	35	3 317	4 041

Källa: Transportstyrelsen, Sjö- och luftfartsavdelningen.

Anmärkning: Angående totalsiffrorna, se anmärkning till Tabell 5b.

Tabell 5e. Åldersstruktur bland sjömän med minst en registrerad påmönstring på svenskt fartyg respektive år. Män. År 2019

Åldersgrupp	Befäl		Manskap			Totalt
	Däck	Maskin	Däck	Maskin	Intendentur	
≤ 19	2	0	120	48	159	329
20-29	181	79	848	305	846	2 259
30-39	458	236	555	185	586	2 020
40-49	499	237	473	134	593	1 936
50-65	800	377	667	222	822	2 888
≥66	288	103	248	56	40	735
Totalt	2 228	1 032	2 911	950	3 046	9 566

Källa: Transportstyrelsen, Sjö- och luftfartsavdelningen.

Anmärkning: Angående totalsiffrorna, se anmärkning till Tabell 5b.

Tabell 5f. Nominell löneutveckling

för befäl och
manskap. 2005-
2019

År	Löneutveckling	
	Befäl	Manskap
2005	3,0%	3,8%
2006	3,0%	3,6%
2007	3,0%	3,0%
2008	5,3%	4,1%
2009	5,0%	4,1%
2010	4,0%	4,1%
2011	2,0%	2,0%
2012	1,7%	1,7%
2013	2,0%	2,6%
2014	2,2%	2,3%
2015	2,8%	2,7%
2016	2,2%	2,4%
2017	2,2%	2,2%
2018	2,0%	2,0%
2019	2,3%	2,3%

Källa: Föreningen Transportföretagen; Seko Sjöfolk.

Tabell 5g. Antal arbetslösa. Befäl och manskap. 2011-2020						
År	Däcksbefäl	Maskinbefäl	Manskap, däck	Manskap, maskin	Kockar	Totalt
2011	117	22	132	51	47	369
2012	118	24	145	39	37	363
2013	143	37	155	56	27	418
2014	138	36	122	50	19	365
2015	107	38	80	28	9	262
2016	118	46	68	27	9	268
2017	74	21	36	8	12	151
2018	79	21	47	9	10	166
2019	63	14	40	9	17	143
2020	54	9	30	6	6	105

Källa: Arbetsförmedlingen Sjöfart.

Anmärkning: Avser antal arbetslösa 31 januari varje år.

Viss dubbelräkning förekommer då en och samma individ kan ha flera behörigheter. Det påverkar absoluttalen men inte trenden.

I detta sammanhang räknas som arbetslös den som enligt arbetsförmedlingen kan matchas mot arbetsmarknaden.

Arbetsförmedlingen Sjöfart har lagt om statistiken och siffrorna är numera endast jämförbara bakåt till 2011 (jämför 2015 års upplaga av *Svensk sjöfart: nyckeltal*).

Tabell 5h. Antal arbetslösa. Däcks- och maskinmanskap efter behörighet. 2017-2020						
År	Matros	Matros, inre fart	Lättmatros	Befaren maskinpersonal	Vaktgående maskinpersonal	Fartygselektriker
2017	27 (8)	2	7 (5)	6 (3)	2 (1)	0
2018	35 (17)	0	12 (10)	6 (2)	2 (2)	1
2019	23 (11)	2	15 (11)	7 (2)	2	0
2020	12 (4)	3 (1)	15 (9)	4	2	0

Källa: Arbetsförmedlingen Sjöfart.

Anmärkning: Avser antal arbetslösa 31 januari varje år.

Med konventionen ”STCW Manila”, som trädde i kraft 1 januari 2017, infördes behörigheterna Befaren maskinpersonal och Vaktgående maskinpersonal, samtidigt som Motormansbehörigheten togs bort. Vilken behörighet sjömannen kan ansöka om är beroende av sjötiden. På motsvarande sätt avgör sjötiden om sjömannen kan söka matros- eller lättmatrosbehörighet.

Siffrorna inom parentes anger hur många som även har en befälsstillhörighet.

Tabell 6a. Antal studenter i sjöbefälsutbildningarna. HT. 2006-2019

Utbildning	2006		2007		2008		2009		2010	
	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor
Chalmers, Sjöfart och Marin teknik										
Sjökapstensprogrammet	173	16%	210	17%	238	18%	269	17%	285	17%
Sjöingenjörprogrammet	167	5%	195	3%	216	5%	213	6%	220	5%
Sjöfart och Logistik	125	24%	150	26%	167	34%	180	34%	165	29%
Kalmar, Sjöfartshögskolan										
Sjökapstensprogrammet	254	12%	260	12%	283	14%	313	12%	307	17%
Sjöingenjörprogrammet	178	0%	165	0%	183	7%	206	4%	225	6%
Chalmers och Kalmar										
Sjökapstensprogrammet	427	14%	470	17%	521	16%	582	14%	592	17%
Sjöingenjörprogrammet	345	4%	360	3%	399	6%	419	12%	445	5%
Sjöfart och Logistik	125	24%	150	26%	167	34%	180	34%	165	29%
Totalt	897	12%	980	14%	1087	15%	1181	14%	1202	14%

Tabell 6a. Antal studenter i sjöbefälsutbildningarna. HT. 2006-2019 (forts.)

Utbildning	2011		2012		2013		2014		2015	
	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor
Chalmers, Sjöfart och Marin teknik										
Sjökapstensprogrammet	296	15%	290	14%	276	13%	277	17%	258	13%
Sjöingenjörprogrammet	246	7%	260	6%	250	8%	266	10%	216	11%
Sjöfart och Logistik	194	24%	173	23%	185	31%	176	31%	166	30%
Kalmar, Sjöfartshögskolan										
Sjökapstensprogrammet	309	16%	282	17%	272	16%	267	13%	235	12%
Sjöingenjörprogrammet	246	4%	234	6%	191	7%	216	6%	184	7%
Chalmers och Kalmar										
Sjökapstensprogrammet	605	15%	572	16%	548	15%	544	15%	493	13%
Sjöingenjörprogrammet	492	6%	494	6%	441	8%	482	8%	400	9%
Sjöfart och Logistik	194	24%	173	23%	185	31%	176	31%	166	30%
Totalt	1291	13%	1239	13%	1174	15%	1202	15%	1059	14%

Tabell 6a. Antal studenter i sjöbefälsutbildningarna. HT 2006-2019 (forts.)

Utbildning	2016		2017		2018		2019*	
	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor
Chalmers, Sjöfart och Marin teknik								
Sjökapstensprogrammet	262	13%	217	13%	iu	iu	iu	iu
Sjöingenjörsprogrammet	197	10%	201	10%	iu	iu	iu	iu
Sjöfart och Logistik	173	33%	177	32%	iu	iu	iu	iu
Kalmar, Sjöfartshögskolan								
Sjökapstensprogrammet	198	9%	159	8%	148	9%	149	13%
Sjöingenjörsprogrammet	134	5%	93	3%	93	1%	59	0%
Chalmers och Kalmar								
Sjökapstensprogrammet	460	11%	376	11%				
Sjöingenjörsprogrammet	331	8%	294	8%				
Sjöfart och Logistik	173	33%	177	32%				
Totalt	964	14%	847	14%				

Källa: Antagningsenheterna vid Chalmers och Linnéuniversitetet.

Anmärkning: Från 1 januari 2010 ingår Sjöfartshögskolan i Kalmar i Linnéuniversitetet. Antagningsenheten vid Chalmers har lagt om sin statistikredovisning efter 2017.

* Uppgifterna för Kalmar är för VT 2020, men skillnaden mot HT 2019 torde vara obetydlig.

Tabell 6b. Antal studenter per årskull vid sjöbefälsutbildningen i Kalmar VT 2020

Årskurs	Sjökapstensprogrammet	Sjöingenjörsprogrammet
1	51	12
2	39	11
3	24	16
4	35	20
Samtliga	149	59

Källa: Antagningsenheten vid Linnéuniversitetet.

Anmärkning: Kalmar hade tills nyligen även treåriga utbildningsprogram men de är numera borttagna.

Antagningsenheten vid Chalmers har lagt om sin statistikredovisning och det blir därför ett brott i serierna efter 2017 (se Tabell 6a). För att i någon mån kompensera för det, har jag använt Chalmers årsredovisningar för att ge kontinuitet även framgent. Definitioner och beräkningsmetoder i årsberättelserna skiljer sig i vissa avseenden från dem som används på universitetens antagningsenheter (se Tabell 6a och 6b) och på Universitets- och högskolerådets antagningsstatistik (se Tabell 6e), men detta påverkar inte den trendmässiga utvecklingen.

2019 ersattes programmet Sjöfart och logistik med programmet Internationell logistik. (Nomenklaturen i tabellerna 6c–6e blir därför något snårig, men se respektive tabellmärkning.) Enligt studievägledare på Internationell logistik är det nya programmet mindre sjöfartsinriktat, samtidigt som kurser såsom fartygsbefraktning och sjöfartens marknader fortfarande ges. Den om man så vill bredare inriktningen i kombination med en riktad kampanj för det nya programmet, förklarar enligt studievägledaren sannolikt ökningen i förstahandssökanden (se Tabell 6e).

Tabell 6c. Antal antagna och förstahandssökande till sjöbefäls- utbildningarna* vid Chalmers. 2006-2019							
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Antagna	189	230	233	224	186	184	224
Förstahandssökande	324	345	465	765	574	486	381
Relation antagna/ förstahandssökande	58%	67%	50%	29%	32%	38%	59%

Tabell 6c. Antal antagna och förstahandssökande till sjöbefäls- utbildningarna vid Chalmers. 2006-2019 (forts.)							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Antagna	210	209	178	169	149	171	201
Förstahandssökande	420	377	298	251	213	186	280
Relation antagna/ förstahandssökande	50%	55%	60%	67%	70%	92%	72%

Källa: Chalmers årsberättelser/årsredovisningar.

* Utbildning till Sjöingenjör, Sjökapten, Sjöfart och logistik samt Internationell logistik.

Anmärkning: Chalmers anger både Sjöfart och logistik och Internationell logistik, sannolikt för det föreligger överlappning.

Tabell 6d. Antal utexaminerade per program vid Chalmers. 2012-2019										
Utbildning	2012		2013		2014		2015		2016	
	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor
Sjökaptenprogrammet	70	11%	54	20%	55	9%	48	17%	44	14%
Sjöingenjörprogrammet	45	4%	41	7%	46	4%	44	9%	29	7%
Sjöfart och Logistik	45	29%	49	18%	35	35%	42	29%	31	42%
Summa	160	14%	144	16%	136	13%	134	18%	104	20%

Tabell 6d. Antal utexaminerade per program vid Chalmers. 2012-2019 (forts.)

Utbildning	2017		2018		2019	
	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor
Sjökapstensprogrammet	47	15%	38	24%	43	9%
Sjöingenjörsprogrammet	32	3%	36	17%	32	13%
Sjöfart och Logistik	39	36%	29	45%	48	38%
Summa	118	19%	103	27%	123	21%

Källa: Chalmers årsberättelser.

Anmärkning: Eftersom de som examinerades 2019 gick Sjöfart och logistik använder jag den äldre beteckningen.

Tabell 6e. Antal förstahands sökande till sjöbefälsutbildningarna. 2008-2020 (HT)

Utbildning	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Chalmers													
Sjökapstensprogrammet	282	429	326	259	218	237	194	159	122	110	106	112	116
Sjöingenjörsprogrammet	101	256	146	128	107	114	88	64	56	57	37	50	49
Internationell logistik	82	125	102	94	89	92	95	75	73	60	57	90	120
Kalmar													
Sjökapstensprogrammet	310	533	542	368	369	339	227	138	115	74	80	95	99
Sjöingenjörsprogrammet	106	188	192	157	135	144	97	64	52	51	42	25	33
Chalmers och Kalmar													
Sjökapstensprogrammet	586	941	868	627	587	576	421	297	237	184	186	207	215
Sjöingenjörsprogrammet	197	436	338	285	242	258	185	128	108	108	79	75	82
Internationell logistik	80	109	102	94	89	92	95	75	73	60	57	90	120
Totalt	863	1486	1308	1006	918	926	701	500	418	352	322	372	417

Källa: Universitets- och högskolerådets antagningsstatistik.

Anmärkning: Då tabellen avser nya studenter har jag växlat över till den nya beteckningen Internationell logistik.

Uppgången 2009 är en effekt av *Sjöfartskaravanen* med efterföljande rekryteringsinsatser. Då rekryteringsinsatserna under senare år legat på en lägre nivå, och mot bakgrund av den svåra politiska situationen för svensk sjöfart, är den påtagliga nedgången i antalet förstahandsval inte att förvånas över.

Uppgifterna för Chalmers är reviderade uppåt något åren 2008–2013 (jämför 2018 års rapport) vilket förstärker det trendmässiga fallet fram till 2018. De två senaste åren har sett ökning, något som inte enbart kan förklaras av större söktryck till Internationell logistik utan även på ökat intresse för Sjökapstensprogrammet.

Tabell 6f. Antal manskapselever i gymnasieskolan. 2011-2019 (HT)

Skola	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Wisbygymnasiet	40	32	25	24	27	27	25	28	iu
Härnösands Gymnasium	55	44	32	27	19	14	24	15	iu
Rönnow ska Skolan, Helsingborg	27	10							
Sjöfartsgymnasiet UCT, Tjörn	88	50							
Sjömansskolan, Stockholm	99	83	60	61	63	63	63	63	iu
Törnströmska Gymnasiet, Karlskrona	60	54	46	42	45	42	28	29	29
YTC Lindholmen	96	96	96	76	67	68	68	68	71
Öckerö Gymnasieskola	80	73	56	56	39	54	61	72	73
Kalmar Praktiska Gymnasium	20	19	12	10	8	7	11	11	6
Totalt	565	461	327	296	268	275	280	286	

Källa: Gymnasieskolorna och Göteborgsregionens Kommunalförbund.

Anmärkning: Utbildningarna i Helsingborg och på Tjörn har avvecklats.

För Sjömansskolan saknas uppgifter 2016–2018. I tabellen antas skolan ha samma antal elever som år 2015. På motsvarande sätt har Lindholmens siffra för år 2018 antagits gälla också 2016–2017, då uppgifter för dessa två år saknas. Motivet till att göra dessa antaganden är att läsaren ska kunna jämföra det totala antalet elever över tid. Denna coronavår har det varit svårare att få svar från skolorna, varför jag valt att inte göra någon summering.

Tabell 6g. Förstahandssökande till gymnasieskolornas manskapsutbildningar. 2009-2019 (HT)

Skola	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Wisbygymnasiet	iu	iu	14	11	8	12	8	6	8	3	iu
Härnösands Gymnasium	iu	iu	iu	iu	12	3	8	4	iu	iu	iu
Sjömansskolan, Stockholm	52	45	22	24	24	19	22	10	iu	iu	iu
Törnströmska Gymnasiet, Karlskrona	iu	30	20	18	19	12	16	16	5	18	16
YTC Lindholmen	68	55	30	35	27	33	21	21	iu	iu	iu
Öckerö Gymnasieskola	iu	29	12	23	28	18	24	19	23	23	29
Kalmar Praktiska Gymnasium	iu	iu	3	7	4	3	4	3	4	9	6

Källa: Gymnasieskolorna och Göteborgsregionens Kommunalförbund.

Anmärkning: Kalmar kunde trots 6 förstahandssökande inte ta in någon elev HT 2019, då godkännande om riksintag gavs först i september 2019. Om den begränsade svarsviljan, se 6f.

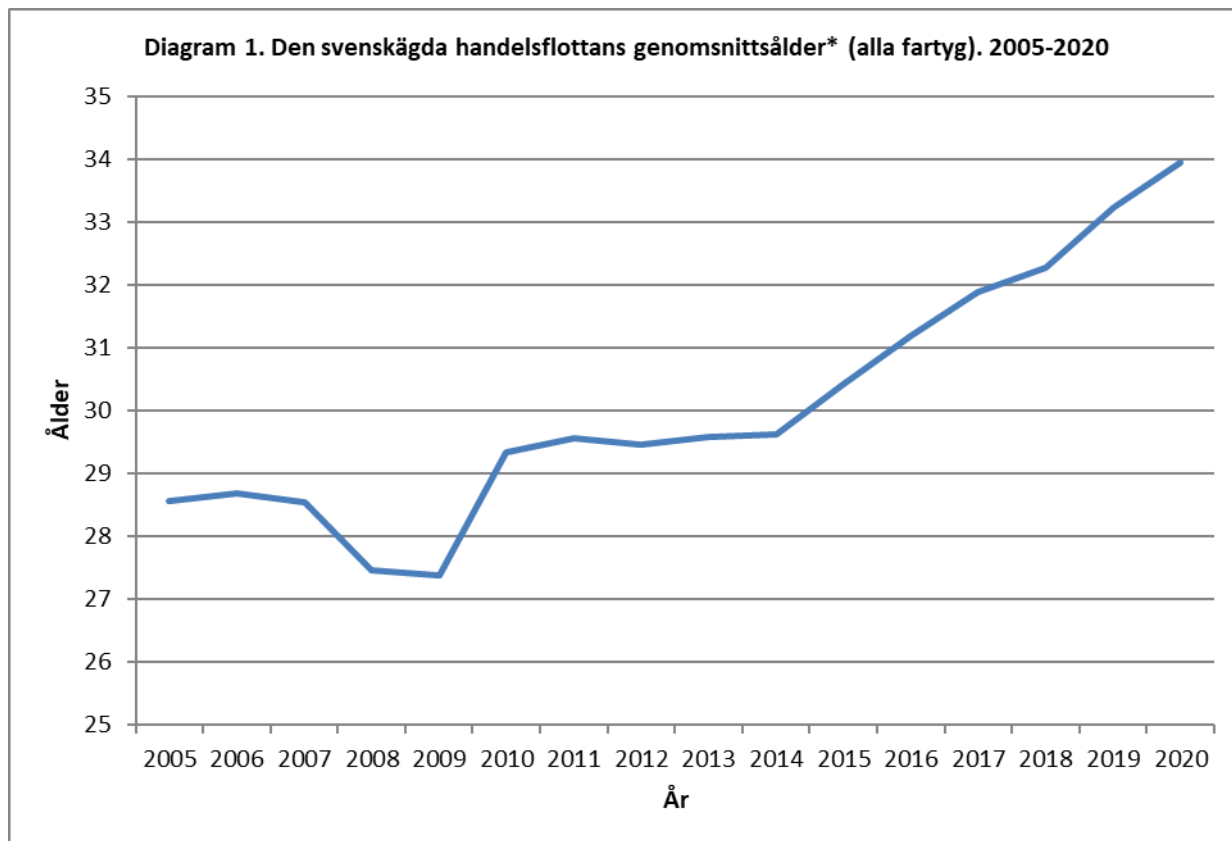
Tabell 7. Handelsflottans genomsnittsålder. 1995-2020

År	Svenska handelsflottan: svensk flagg		Svenska handelsflottan: utländsk flagg		Världshandelsflottan	
	ovägd	vägd	ovägd	vägd	ovägd	vägd
1995	20,0		14,0		15,0	14,2
1996	20,0		14,0		15,0	14,2
1997	20,0		15,0		15,0	14,4
1998	18,0		14,0		14,8	14,3
1999	19,0		15,0		14,5	14,3
2000	19,0		16,0		14,1	13,3
2001	21,0		16,0		13,9	13,2
2002	19,0	15,0	15,0	16,0	13,9	13,0
2003	20,0	16,0	13,0	13,0	12,6	12,9
2004	18,5	15,0	15,1	12,2	12,5	12,7
2005	18,5	15,0	15,1	12,2	12,3	12,3
2006	17,8	14,7	15,3	11,2	12,2	12,0
2007	17,6	13,4	14,9	9,1	12,2	12,1
2008	17,5	11,7	12,9	8,9	12,0	11,8
2009	18,1	12,3	14,5	9,8	11,8	11,6
2010	18,3	13,2	14,1	10,1	23,0	14,0
2011	19,7	14,4	13,6	9,4	22,9	13,4
2012	iu	iu	iu	iu	22,5	12,6
2013	22,6	16,1	14,0	9,9	21,9	11,5
2014	iu	iu	iu	iu	iu	iu
2015	27,0	17,3	15,6	10,3	17,5	9,5
2016	27,5	16,9	16,0	10,7	17,7	9,7
2017	iu	iu	iu	iu	iu	iu
2018	29,2	14,7	16,4	10,5	18,4	10,1
2019	iu	iu	iu	iu	iu	iu
2020	28,2	13,6	16,5	10,7	18,8	10,3

Källa: Clarkson Research (2015-2020); IHS Fairplay, bearbetad av Handelshögskolan vid Göteborgs universitet inom Lighthouse (2007-2013); Svensk Sjöfarts Tidning, Föreningen Svensk Sjöfart och UNCTAD (1995-2006).

Anmärkning: Med vägd genomsnittsålder avses att fartygsåldern är viktad efter dödvikt. Nyare fartyg har generellt högre dödvikt, varför de vägda snittvärdena alla är lägre än de ovägda.

Jämförbarheten över hela tidsperioden är begränsad då tabellen bygger på olika källor och varierande beräkningsmetoder. Däremot är varje tvärsnittjämförelse baserad på samma metod. Åren 2015, 2016, 2018 och 2020 är jämförbara och avser fartyg med minst 300 GT.

Källa: Clarkson Research

* Ovägt genomsnitt.

Diagram 1 vilar på samma källa och samma beräkningsmetod, varför siffrorna är jämförbara över tid. Tyvärr är det inte möjligt att skapa en serie som är direkt jämförbar med någon av dem i Tabell 7. Diagrammet visar samtliga fartyg (alltså även de med GT mindre än 300) och endast den svenskägda delen av flottan. Observera att y-axeln startar vid 25.

Tabell 8. Antal personer inom det svenska sjöfartsklustret. 2012, 2014, 2015, 2018 och 2020

År	Landanställda i rederierna	Hamnanställda	Skeppsmäklerianställda	Varvsanställda	Sjömän, mönstrade	Sjömän på inrefartsfartyg	Ej mönstrade ombordanställda	Summa (avrundad)
2012	3 700	4 400	1 200	1 300	15 662	1 500	1 500	29 250
2014	3 100	4 300	1 200	1 200	13 439	1 500	1 500	26 250
2015	3 100	4 300	1 200	1 200	13 318	1 500	1 500	26 150
2018	3 250	4 500	1 100	2 000	13 289	1 500	1 500	27 150
2020		4 500	1 100	2 000	13 397	1 500		

Källa: Föreningen Svensk Sjöfart (landanställda i rederierna; hamnanställda; ej mönstrade ombordanställda); Föreningen Sveriges Hamnar (hamnanställda); Sveriges Skeppsmäklareförening (skeppsmäklerianställda); Föreningen Sveriges Varv och Kockums (varvsanställda); Transportstyrelsen (sjömän, mönstrade – se Tabell 5a för en mer utförlig definition); Skärgårdsredarna (sjömän på inrefartsfartyg).

Anmärkning: Observera skillnaden mellan antal personer (skattningen i denna tabell) och årsarbetskraft; en skillnad som dessutom varierar med konjunkturläget.

Samtliga siffror med undantag för *sjömän, mönstrade* är ungefärliga (den senare avser år 2019).

Hamnanställda omfattar såväl hamnförvaltande som terminaloperativ personal. Föreningen Sveriges Hamnars runt 50 medlemsföretag hade ungefär 4 000 anställda våren 2020. Det finns emellertid ett knappt femtiotal övriga hamnar i Sverige. Föreningen Svensk Sjöfart bedömer att dessa hamnar sysselsätter omkring 500 personer.

Varvsanställda innefattar anställda på varv avsedda för handelsfartyg och nyttotrafik. Tidigare har i tabellen även inkluderats en uppskattning av anställda på Kockums varv (950 anställda år 2012). I årets upplaga är Kockums borttaget, även bakåt i tiden.

Sjöfartsklustret är kärnan i det maritima klustret. I det maritima klustret ingår allt från sjörätt till turism, underleverantörer och reparationsföretag, konsulter och myndigheter, forskning och utbildning, etc. (Föreningen Svensk Sjöfart).